

abrasit. Sed jam ad nostram Virginem corde et animo, veritate et opere recurramus.

Ipsa est portus noster, ipsa est anchora spei nostre, ipsa est mulier fortis, secunda, et potens, ad quam nobis confugiendum est qui sumus inopes et infirmi. Sufficiens est ejus fecunditas mendicitatem filiorum expellere, fortitudo ejus sufficiens nil de suis præsumentes viribus liberare. Stella maris Maria est necessaria in hujus incertitudinis pelago naviganti. Portus est totius misericordiæ mundo naufragium patienti. Ne dissidat reus, ipsa mater nostra, quæ nobis genuit judicem nostrum, fecit etiam nobis de iudice advocatum. Si propter culpam desideras veniam, respice in Mariam confidenter, et misericordiam obtinebis. Si in tribulatione positus pusillanimitate dejeceris, ex corde refuge ad Mariam, et patientiæ fortitudinem impe-

trabis. Si te mundi amator abjuratus insequitur, ad mundi dominam Mariam recurre, et mundana omnia uti stercore conculcabis. Si te carnis tentat illecebrosa mollities, invoca Virginem, invoca Mariam, et in obumbratione, quam ei virtus Altissimi fecit (*Luc. 1*), ardoris illiciti refrigerium consequeris. In omni denique impugnatione dæmonum ad angelorum reginam Mariam confugies, et ad imperatricis nutum cessabit calliditas tentatoris. Ipsa est quippe aurora consurgens, quæ tenebras arguit quæ malis terminum, quæ finem ponit erroribus, et veri **128** luminis radios administrat. Est enim Maria mater gratiæ, mater misericordiæ, vitæ via, forma justitiæ, pœnitentiæ medicina, magisterium patientiæ, disciplinæ exemplum, Ecclesiæ gaudium, miseriæ terminus, porta paradisi, et portus. Ad quem nos perducat Jesus Christus.

ADAMI ABBATIS PERSENIÆ FRAGMENTA MARIANA.

129 FRAGMENTUM I.

Descendit Christus virgo, et humilis, et descendit per virginalem uterum humillimæ matris, ut qui utramque naturam utroque morbo corruptam curandam susceperat, utroque antidoto penes se abundaret. Ecce quomodo descendit, et qua descendit. Descendit sane per virgineum corpus, descendit sicut pluvia in vellus, et sicut stillicidia stillantia super terram (*Psal. LXXI*), descenderunt gratiarum flumina in Mariam. O necessarium vellus virginittatis Mariæ impassibilis, quod tam silenter, et suaviter suscepit pluviam gratiæ salutaris! o pluviam voluntariam, qua dum virginittatis **130** purissimæ vellus immaduit (**22**), et ipsi velleri mundo immensus candor accrevit, et immunditia nostra lavacrum, ubi dilueretur, accepit. Asperges me, domina mea, hoc hyssopo, et mundabor, lavabis me rore isto tibi de corde patris infuso, et super nivem dealbabor (*Psal. L*). Tu tota munda, tota caudida, tota divini roris aspersione compluta, et de inviolabili utero Agnum singularis innocentiæ paris, et de inadmissibili vellere sanctorum animas calefacis. Per tua viscera summa puritate innocentia, plena miserationum affluentia, fluvius miserationem Christus descendit, qui inundans in diluvium totius gratiæ, totius mundi sordes absternit. Per verba tua lac et mel summæ dulcedinis distillantia, in virum perfectum noster parvulus adolevit, qui in fortitudine patientiæ suæ onera nostræ insufficientiæ supportavit. « Vere languores nostros ipse tulit, et dolores nostros ipse portavit (*Isa. XIII*), » et humeros quibus portaret ex te habuit, dum corpus

passibile ex tua carne suscepit. Per te descendit, per te parvulus ad humiles venit, qui te in causa nostra advocatam constituit, qui teipsum pro immenso munere **131** mundo dedit. Te ad nos veniendi viam elegit, te nobis in repatriandi semitam ordinavit. O via expertis asperitatis et duritiæ, expertis ignorantæ et erroris! Nempe « misericordia et veritas in te obviaverunt sibi (*Psal. LXXXIV*). » Nec misericordia in te pateretur quid asperum esse vel durum, nec veritas quidquam inesse pateretur obscurum. O via communis salutis, expertis iniquitatis et malitiæ, expertis molestiæ et laboris. In te « pax, et justitia osculatæ sunt (*Ibid.*) » Non tibi inesse distortum aliquid æquitas justitiæ sineret, nec aliquid inesse laboriosum pacis tranquillitas sustineret. Tota es suavis et clara, tota dulcis et recta, mitis et pacifica, quæ et nobis illuminationem nostrorum cordium de corde Patris adducis, et nobis loquens ad cor (*Ose. II*), corda credentium in te trahis. Nobis, ut dictum est, ad cor loqueris, quibus dominum cordis tui, Verbum scilicet incarnatum, producis. Qui ergo per te descendit, videamus quousque descendit. Descendit certe usque ad susceptionem corporis nostri, usque ad similitudinem carnis peccati. Descendit usque ad perpeccionem molestiarum, usque ad tolerantiam injuriarum. Descendit **132** usque ad injuriam passionis; descendit usque ad ignominiam crucis et mortis; descendit usque ad trievanæ sepulturæ obsequium; descendit usque ad spoliandum infernum.

FRAGMENTUM II.

Sed cum infirmis oculis sit cælestium splendor

difficilis, ad columnam nubis et caliginis lippientes A oculos reflectamus. Columna sane nubis et caliginis, est firma sublimitas nostræ Virginis, ex qua quamdam sibi caliginem claritas Deitatis obduxit. Dum enim Verbi omnipotentis splendor per conceptum Virginis obvolvitur nube carnis, quid aliud fuit in illa carne peccati similitudo, nisi quædam in nube caligo? « Nubes, inquit, et caligo in circuitu ejus (Psal. xcvi), » quia Verbi splendor et purissimæ carnis nube est obvolutus, et in eadem carne est infirmitate circumdatus (25). Sed in columna, quam præmisimus, intendamus. Attendamus quam firmam, quam rectam est, quam erectam! Attendamus, inquam, quam firmam, quam fortis, quam rectam, **133** quam lenem, quam porrectam est, quam sublimem! (24) Quam firmam est, cui et cælum et terram B innititur! Quam fortis, quæ contra universas hæreses et spirituales nequitias invincibiliter præliatur! Quam rectam est (25), quæ peccati maculam nescivit! Quam lenis est, quæ nullam duplicitatis rugam admittit! Quam erecta est, quæ meritum altitudine omnem creaturam transcendit! Quam sublimis est, quam Altissimi Filius in dignissimam sibi matrem ab æterno providit? Quam felix est, quæ Dei est, et mater, et sponsa, porta cæli, auctrix paradisi, angelorum domina, regina mundi, sanctorum lætitia, advocata credentium, fortitudo pugnantium, errantium revocatio, pœnitentium medicina! O certa salus, o compendium vitæ, o spes vitæ unica, o suavitas singularis! Mihi totum es domina; penes te honorum omnium est mihi reposita plenitudo. Reconditi sunt apud te thesauri inficientes veritatis et gratiæ, pacis et misericordiæ, salutis et sapientiæ, gloriæ et honoris. Tu es mihi in fluctuatione anchora, in naufragio portus, in tribulatione subsidium, consolatio in dolore. **134** Tu tuus es in oppressione subventio, in opportunitate auxilium, in prosperitate moderantia, in expectatione lætitiæ, recreatio in labore. Quidquid de laudibus tuis garrere possum, tua est laude mirus, omni laude dignissima, sed tamen teneor te laudare. Si linguis hominum te eloquar et angelorum (I Cor. xiii), cum me totum effudero, parum erit. Ad illam potius tui laudem me transfero, quæ in amoris carmine sic cantatur: « Quæ est D ista, quæ progreditur quasi aurora consurgens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata? » (Cant. vi.) Illis verbis breviter et subtiliter, veraciter et sublimiter laus exprimitur tuæ gloriæ quadriformis. Cum enim nasceris, quasi rutilans aurora consurgis. Ortus, nimirum, tuus vicem auroræ tenuit, in quo dies gratiæ coepit, nox vero infidelitatis et ignorantiae finem fecit. Cum Solem justitiæ concipis, more lunæ, ex fulgentis solis beneficio illustraris. Luna enim a sole lumen mutuatur, quod ei natura spissioris corporis negat, unde quidquid habet pulchritudinis, habet ex beneficio mutuati splendoris. Cum Solem justitiæ paris, soli congrua similitudine **135** compararis:

sicut enim de prolato radio non corrumpitur, aut minuitur solis corpus, sic te parientem non violat prolatio sacri partus. Jam quid, o electa ut sol, quid est partus tuus, nisi solis cujusdam splendor æternus? Splendor hic ubique lucet, etiam in tenebris, etsi tenebræ eum comprehendere non verentur (Joan. i). Denique splendor hic illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum (ibid.); sed homines magis tenebras dilexere quam lucem. Tibi autem competit, mater misericordiæ, electio Solis, quæ splendoris radios exhibes universis.

Cæterum, cum de sæculo nequam assumpta es ad cælestia, facta es omni spiritali nequitiae terribilis quasi castrorum acies ordinata (Cant. vi). Fuisti itaque quasi aurora consurgens in ortu. Lunæ plenæ pulchritudinem habuisti, dum gratia plena facta es, in Verbi incarnati conceptu. Soli merito comparata es, manens illibata in partu. Terribilis ut castrorum acies ordinata in transitu, quo cælis lætantibus, angelis obsequentibus, sanctis exsultantibus, vexillis virtutum coruscantibus (26), terribilis dæmonibus apparuisti. Ubi tamen tota nobis est fiducia in partu **136** nostræ Virginis, et licet existam indignus, laudibus tamen ejus insistere non desistam. Si indiges misericordia, apud viscera Virginis copiosior invenitur. Si veritatis cultor es, age gratias Virgini, quoniam tibi de terra virginæ carnis veritas orta est (Psal. lxxxiv), quam tu colis. Si pacis sectator es, nihilominus gratias age Virgini, quoniam tibi ex ea nascitur « pax, quæ exsuperat omnem sensum (Philipp. iv). » Si es exsecutor justitiæ, vide ne ingratus sis Virgini, quoniam ipsius utero mediante « justitia de cælo prospexit (Psal. lxxxiv). » Si fides tua aliquo pravæ conscientiae pulsu quatitur, respice Virginem, et quod erat titubans solide stabilitur. Si concupiscentia carnis oblectat, Virginem respice, et periculum castitatis aufertur. Si mentem pulsat elatio, in Virginem verte intuitum, et de merito virginæ humilitatis tumor animi detumescit. Si iracundiæ accensus es facibus, oculos leva ad Virginem, et de ejus tranquillitate mitesces. Si de via vitæ, vitæ te ignorantia aut error abduxerit, ad stellam maris Mariam respice, et in luce ejus ad veritatis semitam reduceris. Si vitium avaritiæ idololatriam imperaverit, recole munificentiam Virginis, et cum **137** paupertatis amore tibi veniet pietas largitatis. Ad omne periculum pietas Virginis subvenit, et potens est subvenire. Age gratias ejus partui, de cujus plenitudine charismatum universitas emanavit. Nobis peperit Virgo, noster est partus, nobis natus est puer, et filius datus est nobis.

FRAGMENTUM III.

« Magnificat, inquit Maria, anima mea Dominum (Luc. i). » Attende primum ubi magnificat Dominum. Certe in montanis, in civitate Juda, in domo Zachariæ. In montanis magnificatur Dominus, qui in

campestribus blasphematur. In campestribus erant, qui, secundum prophetam, « blasphemaverunt Sanctum Israel, et alienati sunt retrorsum (*Isai. i.*). In campestribus, inquam, maledictionis et confusio- nis Adam et Evæ, qui, perdita carnis integritate, abalienati a veritatis altitudine, fecerunt sibi campe- stria: quippe qui veritatis montana perdidicerunt, et virtutis. De valle itaque mundanæ vanitatis, de profundo humanæ corruptionis, de campestribus communis iniquitatis « exsurgens **138** Maria, abiit in montana cum festinatione (*Luc. i.*). » Mon- tana sunt, perfectionis fastigia. Fastigia ipsa sunt, veritas illuminatissimæ mentis, virginitas inte- perrimæ carnis, virtus Altissimi obumbrans (*ibid*) ad gravidationem ventris. Hæc sunt montana, in quæ Maria conscendit; hic est civitas Juda; hic domus Zachariæ. Civitas est hominum collectio numerosa sub una lege viventium. Populum hunc faciunt rationabiles Mariæ cogitationes, sanctæ virtutes, ordinatissimæ actiones, quas in confes- sione laudis divinæ lex ordinat charitatis. Juda quippe *confessio* dicitur; Zacharias, *memor Domini*; domus Zachariæ, est pectus virgineum, mandato- rum Dei memoriæ retentivum. In his montanis posita Dei mater, dum audit, Elisabeth prophetante, quid futura sit; dum commemorat quid de Domino, Angelo nuntiante, audierit, dum conscientiæ pu- ritatem attendit, dum carnem suam ab omni extra- neam corruptione perpendit, dum se totam in sublime agi divinitus conspicit, jam sæculo altior, jam omnem creaturam merito vitæ, prærogativa singularis gratiæ, immensitate lætitiæ transcendens, canticum novum **139** cantat Domino, dicens: « Magnificat anima mea Dominum. » Magnificat anima Mariæ Dominum, quia et ipsa magnificatur a Domino: nisi enim prius magnificaretur a Do- mino, non poterat magnificare Dominum anima Mariæ. Magnificat ergo eum, a quo magnificatur. Magnificat non solum laude oris, non solum sanc- titate corporis, sed singularitate amoris. Multi magnificant lingua, sed blasphemant factis, perse- quuntur superbia cordis, de quibus scriptum est: « Confitentur se nosse Deum, factis autem negant (*Tit. i.*). » Isti non magnificant, sed, quantum in eis est, minorificant nomen Domini. Hi sunt, qui- bus Apostolus: « Blasphematur per vos, inquit, nomen bonum inter gentes (*Rom. ii.*). » At in Maria magnificat lingua, magnificat vita, magnificat anima Dominum. Lingua, magnificentia divinæ sanctita- tis, gloriæ laudibus eloquendo. Vita eandem glo- riam operibus promerendo. Anima singulariter di- ligendo, contemplationis volatibus attingendo, mente et ventre incomprehensibilem magnificen- tiam comprehendendo. Magnificante Domino Ma- riam, animaque Mariæ magnificante Dominum, **140** sonuit vox Mariæ. Sed vox Virginis in vir- tute, vox Virginis in magnificentia (*Psal. xxviii.*). « Magnificat anima mea Dominum. » Mirum valde est quod se magnificare Dominum dicat, cum in

A ea, per eam, et propter eam minoratus sit paulo mi- nus ab angelis Dominus (*Psal. viii.*). « Homo enim natus in ea (*Psal. lxxxvi.*), homo factus est ex ea, et per hoc quod assumpsit ex ea, minor Patre, minor angelis, subditus hominibus inventus est Filius Dei. Quod assumpsit ex ea, forma est servi, ad quem suscipiendum, « cum in forma Dei esset, exinanivit semetipsum (*Philip. ii.*), » et qui erat in- comprehensibilis in se, factus comprehensibilis in Maria.

Quanta est minoratio, de incomprehensibili Her' comprehensibilem? minoratio hæc facta est in Ma- ria. Quomodo ergo anima Mariæ Dominum magni- ficat, quem in tantum susceptio suæ carnis abbre- viat? Verbum enim abbreviatum fecit Dominus super terram intra Mariam. Dic ergo, Maria, quo- modo Deum magnificat anima tua? An fortasse, quem magnifice laudat anima tua, dispensatori- abbreviat caro ex te suscepta? Ita plane est. Nam, et magnus, et parvus in te reperitur, qui **141** immensus est. Magnus in anima, parvus in carne; magnus in altitudine dilatati per gratiæ plenitudinem animi, parvus inter angustias puella- ris uteri. Propterea magnificat anima tua Dominum, quia sui abbreviatione ita magnificat uterum tuum. In regis itaque magnificentiam tota dilatatur Maria, di- latatur spiritus, dilatatur uterus. Spiritus gaudio in- narrabili, uterus conceptu ineffabili. Magnificat ergo Dominum exultatione devotæ mentis, quæ magnifi- catur a Domino in puro pondere casti ventris. Utro- bique portat Maria gaudium; et gaudium quo peccati tristitia aboletur, mundi luctus depellitur, planetus pœnalis absolvitur, cœlestis lætitiæ restauratur. Quid ergo Mariæ mens nisi schola virtutum, scala angelorum, eruditio hominum, piscina misericordiæ, respectus justitiæ? Quid uteris Virginis nisi quædam summi Regis cathedra, unde cœlestis Sapientiæ edicta proponit, exempla virtutum ostendit, mundi sapientiam fatuam reddit? Habens proinde Maria penes se gaudium angelorum et hominum: « Magnificat, ait, anima mea Dominum, et exultavit spiritus meus in Deo salutari meo (*Luc. i.*). » **142** Attende quid dicat. Anima ejus magnificat Dominum, spiritus exultat in Deo. Magnificat Dominum laudatio Mariæ, magnificat Mariam spiritus ejus exultatio; Spiritus Dei lætifi- cat spiritum Mariæ; Spiritus Dei Spiritus sanctus est, Spiritus sanctus oleum invisibile est. Tanto igitur verius, tanto gloriosius exultat Maria, quanto (27) præ cunctis mulieribus differentius est oleo invisibili uncta. Alioquin quomodo Christus de Virgine nasceretur, nisi Virgo cœlesti oleo sin- gulariter ungeretur? Virgo quippe prudentissima oleum in lampade habuit (*Math. xxv.*), cum gratiæ plenitudinem in spiritus puritate suscepit. Quid est, obsecro, quod in Deo spiritus Mariæ exultavit, nisi quod oleum lætitiæ exhilarans interioris hominis ejus faciem, in lampade Virginis abundavit? Lam- pas sane est luminis vas vitreum, desuper latum per

materiam, deorsum strictum per formam, fragile A per naturam. Hæc est vita Mariæ, cœlesti irradiata fulgore, plena oleo misericordiæ, perspicua puritate, charitate superius dilatata, paupertate spiritus inferius districta, fortis in sexu femineo, qui fragilis est natura. Ecce **143** habes sapientissimæ Virginis lampadem, habes et in lampade oleum. Vis etiam videre in oleo ferrum, in ferro scirpum, in scirpo ignem accensum? Ferrum, est durans et perdurans mentis humilitas; scirpus, est mansuetus et sine nodo peccati virginitas. Ne igitur quæras nodum in scirpo. Alioquin si in Maria nodum criminis salus hominum invenisset, quomodo in ea et per eam, nodosam perplexitatem mundani criminis absolvisset? Iguis in scirpo, est Deitas in Virginis utero

Consumitur quidem visibilis scirpus ab igne, nec tamen violatur virginitas ab integritatis Auctore. Lampas igitur Mariæ infrangibilis, oleum indeficiens, scirpus inconsumptibilis, ignis inextinguibilis. Miratur Moyses in deserto rubum ardere et non comburi (*Exod. iii*); mirare tu in virgineæ lampadis oleo scirpum nullatenus ab igne consumi. Igne adhibito, perseverat integer scirpus; quia, Deum et hominem concipiente Maria, illibatum remanet virgineum corpus. Idcirco exsultat Mariæ spiritus, quia, superabundante in ea oleo lætitiæ, superveniente in ea Spiritu sancto, sine consumptione accenditur ejus scirpus, **144** sine corruptione virginitas secundatur. Idcirco exsultat. Ubi exsultat? In Deo salutari suo, non in rebus pessimis.

Nota, quia exsultatio alia mundi, alia Dei. Exsultatio mundi in tribus existit: in corporis incolunitate, in rerum prosperitate, in malitiæ impunitate. Exsultatio hæc, non est ex intus, sed foris in rebus pessimis; corporis hæc est exsultatio, non spiritus; ideo foris est et de exterioribus, non intus, de spiritualibus. Non est spiritus in Deo salutari, sed in desiderio sæculari. Cæterum, « omnis gloria filiz Regis ab intus (*Psal. XLIV*) » est. « Exsultat, inquit, spiritus meus in Deo salutari meo. » In tribus maxime Mariæ exsultatio perpenditur: quia de ancilla efficitur mundi regina, de pauper- cula Dei mater et filia, de nupta Virgo puerpera. Meire, si potes, quantum exsultationis hæc tria p considerata Mariæ conferant. Sed ipsa licet honore præemineat angelis, licet immensum illum, et attingentem a fine usque ad finem fortiter (*Sap. vii*) penes se habeat, tamen quanta sit spiritus ejus exsultatio metiri non potest. Exsultat ergo, etsi exsultationis suæ modum non proferat. « Quia respexit humilitatem, inquit, ancillæ **145** suæ (*Luc. i*). » Ecce quanta Mariæ humilitas Non ait sponsæ suæ virginitatem, non sanctitatem matris suæ, sed « respexit, inquit, humilitatem ancillæ suæ. » O respectum gratiæ, quem non nisi humiles promerentur! O gratam humilitatem Mariæ, quam angelorum etiam sublimitas admiratur! O pretiosissimam virginitatem, quæ humilita-

tis merito partu divino secundatur! Sterilis esset virginitas, si humilitas defuisset. Nunc autem virginitati humilitas fecunditatem tribuit: secunda- ta virginitas humilitatem exaltat et extollit; quia « qui se humiliat exaltabitur (*Luc. xiv*). » — « Respexit, ait, humilitatem ancillæ suæ; » et juste quidem: Veritas quippe oriens de terra virgineæ carnis, respectum meruit justitiæ de cœlo prospicientis. « Veritas de terra orta est, et justitia de cœlo prospexit (*Psal. LXXXIV*). » Veritas de terra oriens est verax et virens virginitas, quam sicut non falsavit interius consensus mentis, non corrumpit exterius libido carnis.

Respexit ergo Dominus, et descendit in hortum suum, unde spirabat hyssopus humilitatis, verna- bat liliu castitatis, et in medio rosa fragrabat amoris. Ipse respectus descensus fuit. Ex hoc **146** respectu, ex hoc descensu, tanta Dei mater est gratia cumulata, ut vere beatificatam super omnes, beatam dicant omnes generationes (*Luc. i*); ubique prædicatur Mariæ gloria, ubique excellentia Mariæ attollitur; cuius memoria nil est dulcius, gratia nil salubrius, pietate nil efficacius, patrocinio nil tutius invenitur. Ipsa est porta cœli, portus naufragii, hortus paradisi, baculus, quo mundus debilis sustentatur, virga qua corripitur iniquitas orbis (**28**), columba in qua manet Spiritus sanctus ad emundationem impietatis. Columba, inquam, est, cuius simplicitatis antidoto, venenati serpentis detegitur astutia multiformis. Hujus pennas columbæ sibi dari posebat qui strepitus mundanos fastidians, secretæ ejusdam solitudinis spiritualem requiem sitiēbat, dicens: « Quis dabit mihi pennas sicut columbæ, et volabo, et requiescam? (*Psal. LIV*). » Quid est « requiescam, » nisi dormiam? ubi dormiam, nisi « inter medios clericos? » (*Psal. LXVII*.) Inter medios enim clericos sentitur refrigerium, quod præstant « pennæ columbæ, » et pennæ hujus columbæ sunt « deargentatæ, et posteriora ejus in pallore auri (*ibid*). » Quid super hunc locum diversi doctores dixerint, legis, ut arbitrator; aut si **147** non legis, scrutamini Scripturas, et legite. Sed et audite etiam, ut petistis, non quod loquar ex me, sed quid loquatur in me Dominus Deus (*Psal. LXXXIV*), sine quo nihil possumus facere (*Joan. xiv*). Pennæ hujus columbæ duæ sunt, scilicet humilitas et virginitas. Deargentatæ sunt, divino eloquio insignitæ. Argentum enim eloquium Dei est. Eloquium Dei Verbum Dei, Verbum Dei Filii Dei. Quid est igitur argentum in columbæ pennis, nisi Filius Dei in Maria per præsentiam carnis? His pennis leves et expediti volant ad cœlum, bis male deorsum æstantibus refrigerii paratur umbraculum. « Posteriora dorsi ejus in pallore auri. » Ecce Maria nos præcessit ad gloriam, præcedentem sequentes, quid de præcedente nisi dorsum videmus? Posteriora dorsi ejus nos sumus, quicumque post dorsum ejus relictis, aliquatenus imitari conamur. Faciem ejus in meritis, dorsum intellige in exemplis. Illa

præmisit, ista nobis reliquit, ut ad humilitatis virtutem et munditiam castitatis informemur. Posteriora hæc in pallore auri sunt. Per aurum, quo nullum in metallis pretiosius est, designatur Mariæ virginitas, qua nihil **148** post Deum est excellentius. Aurum hoc habet splendorem, habet et pallorem: splendorem in veritate naturæ, pallorem in mutabili superficie massæ: splendorem ergo naturaliter, pallorem accidentaliter. Splendor auri est castitas incorrupta, pallor est castitas post lapsum per continentiam reformata. Utrumque est in auro Mariæ, et splendor et pallor, quia adhærendo ei, alii permanent in integritate corporis, alii eam de longe sequentes, etsi florem perdididerint virginitatis, castitatis tamen amore vincunt in se luxuriam carnis. Quid igitur? Si virginitatem perdidimus, idcirco nequaquam ad Virginem, vel ad Virginis filium pertinemus? Ne desperes. Nam « posteriora dorsi ejus » sunt « in pallore auri. »

Æmulare continendo, per pallorem castitatis, splendorem auræ virginitatis, et sic pertinebis ad posteriora dorsi, quæ sunt in pallore auri. Quam pulchra columba hæc, et quam dives! Deargentata est in pennis, in posterioribus deaurata. In pennis sonat argentum et lucet, in dorso splendet aurum et pallet. Lux argenti refertur ad gratiam, sonus ad doctrinam. **149** splendor auri ad sapientiam, pallor ad patientiam; pallor, qui est indicium vultus afflicti, designat patientiam in adversis exhibitam ex amore Dei. Ergo et gratiæ plenitudo, et doctrinæ rectitudo sunt in pennis columbæ, id est in virtutibus Mariæ; fulgor cœlestis sapientiæ et pallor patientiæ sunt in dorso columbæ, hoc est in externo actionis virginæ. Sed quare in dorso aurum? Ut sequentibus, et dorsum solum intuentibus aurum ostendatur in dorso. Quid auro concupiscibilis? Quid in præcedenti dorso conspicibilis? Qui igitur aurum in dorso portat, sectatores et æmulatores habere desiderat. Æmulare ergo charismata meliora (*I Cor. xii*). Bonum est argentum, sed aurum multo melius. Bona est doctrina, sed longe melior sapientia. Doctrina enim sine sapientia est scientia inflans sapientia est charitas ædificans (*I Cor. viii*). Sed ad hæc quis idoneus? Cui, inquam, datum est pennas has intueri et hoc aurum æmulari? Cui concessum est dormire inter medios cleros? Græcæ locutionis usus est. « Inter medios cleros » dicunt pro hoc ut dicat Latinus, in medio clerorum. Cleros sors dicitur, sors hæreditas **150** appellatur. Duæ sunt sortes, duæ sunt hæreditates filiorum hominum: una quam habent ex eo quod sunt filii Dei, altera quam habent ex eo quod sunt filii hominum; illa cœlestis, ista est terrena; illa animæ, ista corporis; illa futura, ista præsens; illa debet esse in desiderio, hæc in usu necessario. Qui igitur requiescit inter utrumque, inferioris strepitum fugiens, superioris quietem appetens, sic dormiendo videt speciosam sicut columbam, ascendentem desuper rivos aquarum. Unde et David videns requiem quod esset

A bona: « In pace in idipsum, ait, dormiam et requiescam (*Psal. iv*). » Unde etiam sequaces habere volens et socios suæ dormitionis: « Si dormiatis, ait, inter medios cleros pennæ columbæ deargentatæ, et posteriora dorsi ejus in pallore auri. » Medium clerorum, ubi dormiendum est, charitas dici potest, per quam in animo mundi cupiditas tumultuosa sopitur, et æternæ hæreditatis quietum desiderium excitatur. Vis videre medium clerorum? Mediatrix intueri Mariam. Ipsa media est inter cælum et terram, media et mediatrix inter Deum et hominem. Mediam intelligamus **151** per condescensionis clementiam, quæ tantum supra cælos elevata est per gloriam. In ipsa igitur quiescendum est, quia super ipsam requiescit Spiritus almus, in quo **B** omnis spiritus inquietus.

FRAGMENTUM IV.

Et quid dicit Mediatoris Spiritus in Propheta? « Non habitabit, inquit, in medio domus meæ, qui facit superbiam (*Psal. c*). » Domus Mediatoris est Ecclesia, hujus domus medium est, aut Mediatoris mater mediatrix Maria, aut veritas anguli nescia, aut virtus mediæ charitatis. Non igitur ad mediatrix pertinet, non in veritate ambulat, non in charitate habitat « qui facit superbiam, » quam bonis inimicam communibus, et privatæ gloriæ cupidam sanctorum communio non admittit. Cum ergo Rex virtutuni jure nomen Mediatoris obtineat, ipsaque regina virtutum Maria se exhibeat mediatrix **C** hominum, merito judex ecclesiasticus virtutibus operam dare debet, et per moderamen discretionis satagere, ne quis nimis **152** faciat vel loquatur. Non enim frustra in medio duorum animalium cognoscitur Verbi incarnati infantia.

FRAGMENTUM V.

Adeo est formidolosa humilitas, ut nunquam de humillis conscientie diversorio progredi tutum putet. Mi stellam maris Mariam libere cogitat, ibi feliciter assistit partui Virginis; ibi beatæ illi infantie delectabiliter adjocatur, ibi se totum Verbi coaptat cunabulis, morum innocentia felici colludit infantie, et in cordis júbilo piis vagitibus combalbutit. Pretiosissimis habet pro sericis illis adornari panniculis, quibus obvolvitur Verbum infans. Deinceps ad divinum illud pectoris sacrosancti sacrarium tota aviditate se convehit, et, quantum vacat, plena de cælo ubera sugit. Talibus interim nutrimentis tenera deliciatur infantia, ut, cum in virum perfectum venerit, provectorique ætate profecerit, portare et peragere negotium crucis possit. Grandium sane hoc opus est, quos ætas virtutis provector, **153** exercitatos pro consuetudine sensus habens, de sapientiæ studiis imbarbavit. Mecum optime agitur, (**29**) si inter collectaneos suos me Jesus meus connumeret; si suscepto interdum ad matris ubera suæ definitionis sorbitiunculas partiatur. Ad hoc quippe Patris Verbum vitæ panis communi voluit in lacte carnis, ut qui, in forma Dei, cibus erat solidus an-

golorum, per abbreviationem carnis exinaniret se in sorbitiunculam parvulorum.

FRAGMENTUM VI.

Si durum visum fuerit itineris arrepti propositum, ad nostræ Virginis confuginus auxilium, quia, cui se misericordissima illa in auxiliatricem præbuerit, in omni tribulatione et angustia fortis erit. Candorem liliosæ ejus innocentiae trahamus in nos per munditiam conscientiae, nec desit nobis cum pudicitia carnis instantia fecundi operis, quo nonoretur fecunditas virginalis. Ad nostræ siquidem Virginis partum totum debemus habere respectum. Et si veri esse **154** novitii, et vere innovari volumus, novi partus gratiæ plenius desiderii intendamus. Sicut enim per ipsam justificationis gratiam possumus obtinere, sic, ipsa duce, ad gloriam poterimus pervenire, ipso præstante, qui ex ipsa natus est Jesus Christus Dominus noster.

FRAGMENTUM VII.

Quasi oliva speciosa in campis (Eccli. xiv). Si Virginem nostram olivam dixerimus, erit oleum partus ejus (**30**). Virgo sane nostra est «oliva speciosa in campis,» quia gratia ejus, et misericordia omnibus est communis. In campis posita florem campi protulit, ex cujus amœnitate pulcherrima campestria sibi humanæ turpitudinis nuditas procuravit. Campestria sunt perizomata velamenta turpitudinis, quæ de flore isto sibi consuunt, quicumque per fidem et amorem virginei partus criminum verecunda deponunt. Est etiam «speciosa in campis,» quia Ecclesiaria munitur pulchritudo specialis. Speciosa quippe facta est, et suavis ex qua «speciosa forma præ filiis **155** hominum (Psal. xlv)» nascitur sanctæ suavitas unctionis. Christi Ecclesiæ campi congrue dici possunt, quos disciplinæ cœlestis aratrum colit, doctrina Evangelii serit, justitiæ executio fertiles reddit. In his campis est oliva fructifera, mater misericordiæ Virgo Maria. De oliva profluit pinguedo olei, fundit gratiæ plenitudinem, misericordiæ unctionem profert mater Christi. Quam jucundum, quam suave est illi coherere, quam salutiferum intra puerperæ diversorium remorari! Si infirmus es, de diversorio illo abundanter profluit oleum infirmorum. Si sanus es, et de testimonio conscientiae arridet tibi justitiæ sanitas, oleum lætitiæ suscipis ex Maria. Species morum, operum decor, incitorum gloria, totum de gratia Mariæ suscipitur, cum amatur. Cum enim plena sit gratiæ et tota misericordiæ deliciis affluens, nihil gratiæ omnino

accipimus quod nobis non conferat partus ejus. Nostra est Virgo, nostra sunt Virginis viscera, noster est Virginis partus, nostra sunt quæ penes illam de cœlestibus actantur (**31**). Periculosum est ergo ad punctum ab illa discedere, apud quam nostræ suavitatis **156** deliciæ reponuntur, divitiæ salutis, sapientia et scientia, penes Virginem nostris usibus reservantur. In partu nimirum Virginis thesauri sapientiæ et scientiæ ad locupletationem pauperum absconduntur (*Coloss. ii*). «Propter miseriam inopum et gemitum pauperum (Psal. xi),» venit de corde Patris Christus in cor Virginis, et in Virginis utero pauperum gazophylacium collocavit. Inde pauperes spiritu locupletati sunt, quos mundi superbia, vanitate et mendacio non ditavit. «Filli hominum, usquequo gravi corde (Psal. iv),» a corde Virginis elongatis? «Ut quid diligitis vanitatem, et quæritis mendacium (ibid.),» cum intra nostræ Virginis uterum «mirificavit Dominus sanctum suum? (Ibid.) Cur non properatis ad oleum? Vestrum est quod hic agitur, nulla enim ratione dives omnium Deus pauper fieret nisi ut se pauperibus coaptaret. Nulla ratione olivam fructiferam in campis poneret, nisi ut misericordiam Virginis communem omnibus exhiberet. Hinc est quod non regibus in palatiis, non divitibus in urbibus sui mysterii hujus ratio primo innotuit, sed pastoribus, qui in campis erant, qui supra gregum suorum **157** custodiam vigilabant (*Luc. ii*). O salvantis benignitas! o nascentis miseratio! o puritas et pietas parentis! o utinam essem de parvulis, quibus hæc revelata et acta sunt, ut philosophari interim de aliis non liberet! Quid dulcius quam Verbi inesse canabulis, quam in diversorio Christi feriatum et liberum esse, et infantiae colludere tam felici? Ignoscite, quæso, ignoscite puero, si ubera de cœlo plena non deserit, si sacrosanctum pectoris virginalis sacrarium non dimittit. Ad incontaminata vestigia Virginis piscina posita est pietatis, ubi pueri balneantur. Nostis ætatem hujusmodi frequentiori lavacro indigere, facillime sordes contrahit, et opus est ut materna sollicitudine consuetiori balneo diluantur. Proinde a contubernio sacræ Virginis longe procedere tutum non arbitror. Quis enim mihi provideret in talibus, si indulgentissimæ matris misericordiam elongarem? Tenebo illam, non discedam ab illa, quia si misericordiæ ejus sollicitudo defuerit, facile fecerò abortivum.

158 NOTÆ AD MARIALE.

AD SERMONEM I.

Sermonem hunc enuneravi etiam in bibliotheca Mariana parte I, dum de Adamo Perseñæ abbate, ejusque Marianis lucubrationibus agerem; et cum ad beatissimæ, et immaculatæ virginis Deiparæ laudis ac cultus promotionem non parum conducatur,

utiliter etiam et magno animarum bono, nunc primum prodiens perlegetur.

(1) *Egredietur Virga de radice Jesse.* Hunc Isaïæ locum ad Mariam Deiparam virginem spectare **159** affirmant Tertullianus in lib. De carne Christi, et lib. iv adversus Marcionem; S. Gregorius Thau-